

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА**

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**77-ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ,
ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

16 травня – 22 травня 2025 р.

ТРАНСФОРМАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНИХ АСПЕКТІВ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Полтавська область, як важливий аграрно-промисловий регіон України, зазнає суттєвих екологічних змін під впливом воєнних дій. З початком повномасштабного вторгнення Російської Федерації у 2022 році регіон зіткнувся з комплексом нових викликів, пов'язаних із переміщенням промислових підприємств, інтенсифікацією сільськогосподарського виробництва та деградацією природних екосистем. Актуальність дослідження полягає у необхідності системного аналізу екологічних наслідків воєнних дій для подальшого стратегічного планування розвитку регіону.

У 2019 році була розроблена Стратегія регіонального розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки [1]. На протязі 2023 та 2024 років було розроблено Проект змін до стратегії розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки [2]. Але, виходячи з того, що військові дії ще продовжуються, термін їх завершення невідомий, даний проект може потребувати подальших корегувань.

Воєнні дії спричинили значне погіршення якості повітря через інтенсифікацію роботи енергетичних об'єктів, зокрема Кременчуцької та Полтавської ТЕЦ, а також через збільшення транспортного навантаження, пов'язаного з переміщенням військової техніки та біженців. За даними Державної служби статистики України, обсяги викидів забруднюючих речовин у повітряний басейн області у 2023 році зросли на 15% порівняно з до війною.

Значні зміни спостерігаються у стані водних ресурсів регіону. Основні проблеми пов'язані з потенційним забрудненням річки Дніпро та її приток внаслідок руйнування інфраструктури в сусідніх областях, а також через збільшення навантаження на комунальні очисні споруди. Дослідження Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України зафіксували підвищення концентрації нітратів і важких металів у водоймах Полтавщини.

Сільськогосподарські землі області також зазнають деградації через інтенсифікацію виробництва, спрямованого на забезпечення продовольчої безпеки країни. Зменшення обсягів внесення органічних добрив через економічні труднощі призводить до мінералізації ґрунтів. За даними Інституту агроекології НААН, у південних районах області посилюються

ерозійні процеси, що становить загрозу довгостроковій продуктивності земель.

Для подолання екологічних наслідків воєнних дій необхідно зосередити наукові зусилля на розробці системи оперативного моніторингу якості повітря та води. Пріоритетом має стати створення ефективних механізмів виявлення забруднень у реальному часі. Важливим напрямком досліджень є розробка методів відновлення екологічної рівноваги, зокрема рекультивация забруднених територій, включаючи колишні військові об'єкти.

Стратегічне планування розвитку регіону має включати екологічну складову як обов'язковий елемент. Необхідна розробка комплексних програм відбудови, які б інтегрували екологічні вимоги в економічні та соціальні пріоритети регіону.

Полтавська область, як і інші регіони країни, зазнала значних змін у своїй стратегії розвитку, що зумовлено новими викликами та потребами, які виникли внаслідок військових дій.

Однією з основних причин трансформації стратегії є необхідність адаптації до нових реалій, пов'язаних із безпекою та стабільністю. Війна призвела до зміни пріоритетів у розвитку інфраструктури, економіки та соціальної сфери. Акцент було зроблено на забезпеченні обороноздатності, відновленні критичної інфраструктури, а також на підтримці внутрішньо переміщених осіб, які стали значною частиною населення області.

Крім того, війна викликала потребу в переорієнтації економіки на підтримку оборонних потреб. Це включає розвиток промисловості, яка здатна забезпечити потреби армії, а також створення нових робочих місць для людей, які втратили роботу через бойові дії.

В умовах війни також зростає роль цифровізації та інновацій. Стратегія розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки була доповнена новими цілями, спрямованими на цифрову трансформацію, що включає розвиток електронних послуг, покращення доступу до інформації та підвищення рівня цифрової грамотності населення. Це є важливим кроком для забезпечення ефективного управління та підвищення якості життя громадян.

Таким чином, трансформація екологічних аспектів стратегії розвитку Полтавської області в умовах війни обумовлена необхідністю адаптації до умов нових існування навколишнього середовища та покращення екологічної ситуації в регіоні.

Література:

- 1. Звіт про стратегічну екологічну оцінку Стратегії регіонального розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки (проект). Полтава, 2019. 31 с.*
- 2. Звіт про стратегічну екологічну оцінку проекту змін до Стратегії розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки. Полтавська обласна державна адміністрація, 2024. 173 с.*